

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 126.

5. Listopada 1819.

Wiadomości krajowe.

Za Lwowa. — C. K. Rząd krajowy podał do umieszczenia: „Na wsparcie podupadłych mieszkańców gór olbrzymich (*Riesengebirg*) w Czechach, ofiarowały znowu cechy tutejsze przez Magistrat Król. miasta Lwowa dobrowolnie zebraną składkę 79 ZR. i kr. w W. W. i 20 kr. w mon. konw. dowód, że mieszkańcy Lwowa, nie stygną w gorliwości urzeczywisczenia dobroczynnych skłonności swoich.“

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Według doniesień z Madrytu datowanych d. 22go Września, posłał Rząd nowe instrukcyje Generałowi-Kapitanowi Królestwa Walencyi, Elio; uchwalił oraz wszystkie środki podanie przez niego do utłumienia zabiegów rewolucyjnych, kłujących się już poraz trzeci w tej pięknej części Królestwa. Do tych środków należy także zniesienie najwyższego Sądu Prowincyi: *Audiencia real*, ponieważ Elio dowiedzieć się miał, że usiłowano różnemi sposobami nwieść ten Sąd, któremu polecił processa wielu oskarzonych; (między tymi było wielu buntowników zagranicznych, rzucających ziarno niezgody i rokoszu). Odebrawszy więc pozwolenie od Ministerium, rozwiązał go, i powierzył instrukcyje nowego postępowania prawnego Komissyi wybranej z Sądu Inkwizycyi S.; Komissyja ta ma już najdniezawodniejszy dowody istniejącego spisku, w który uwikłane jest mnóstwo różnych osób, z tych wielu już powieszonych, wielu zaś uciekło; aby zbiegłych można schwycić, użyć musiano środków surowych, nieprzekraczających wszelako przepisów prawa, na podobne przypadki ustanowionych. Zatrudniają się ciągle odszukiwaniem winowayców, i wkrótce będzie można oddać ich pod miecz sprawiedliwości.

Przez naysciślejsze uskutecznianie w Ka-

dyxie wszelkich urzędzeń do publicznego dobra zmierzających i zapobiegających szerzeniu się straszliwej zarazy, wypłynienie wielkiej wyprawy wojennej stało się niepodobnem; ani nawet przewidzieć można czas, w którym wyruszyć będzie mogła pod żaglę do Ameryki południowej; mieszkańcy Buenos Ayrescy, potrafią korzystać z wypadku tego, ndoskonalając stan obrony swojej.

W Katalonii panuje największa spokojność przypisną to stałemu i poiednawczemu duchowi, którym tchną zarządy sławnego Castanos.

Trwoga, którym przyczyną jest coraz większe szerzenie się żółtej gorączki w Kadyxie wzrasta codziennie więcej. Ostatnie listy z tego nieszczęśliwego miasta datowane są d. 23. Września. Oto jest lista urzędowa zmarłych na tę zarazę od d. 14. do 21. Września tak w samym Kadyxie jako i na wyspie Leon:

		w Kadyxie na wysp. Leon.	
Dnia 14.	Września	34	65
— 15.	—	31	48
— 16.	—	20	43
— 17.	—	37	50
— 18.	—	44	62
— 19.	—	45	niewiadomo
— 20.	—	56	dette
— 21.	—	66	69
Ogółem		333	337

W skutek przeciętego związku, zaczyna brakować na żywnościach, tak więc powietrze i głód sprzysięgły się na nieszczęśliwych mieszkańców tej okolicy. Od d. 26. Września zabroniony został wszelki związek z Sewilią, zchąd wnoszą że i w tem mieście, srożyć się musi ta zaraza.

Stan wojska wielkiej wyprawy, napełnia nierównie trwogą. Rozporządzeniem Królewskiem zalecono nayostrzej wszystkim Generałom Kapitanóm, aby zbiegów opuszczających oboz wojska wyprawy, natychmiast chwyтали praestrzegając by ci nie zamiesili gdzieindziej zarodu tej choroby.

Ameryka Hiszpańska.

Gazety wychodzące nad brzegami Oronoku, i sięgające do 15. Lipca, potwierdzają dawniejsze wiadomości o postępach powstańców nad brzegami. Baterie zamku Morro w Barcelonnie, wzięte zostały szturmem przez Pułkownika Urslara, stracił przytem tylko 11 ludzi i 2 Officerów. Powstańcy wkroczyli potem do miasta. Jenerał Urdaneta dowodzący całą wyprawą, wylądował ze szczątkami wojska swojego pod Bordones, na godzinę drogi od Kumany. Korpus Jenerała Bermudez, wraz z dywizją Jenerała Marino, będącą pod rozkazami Bermudeza połączył się z nimi; poczyniono przygotowania, aby z natężeniem obleść miasto, i nie wątpią, że flotta Hiszpańska stojąca w tym porcie, stanie się zdobyczą powstańców. Niedawno rosproszył Bermudez oddział 600 Hiszpanów, który połączyć się chciał z Arano niewiedząc o klęsce jego zadanej przez Jenerała Marin. Ci, co uniknąć zdołali, schronili się do Calabozo. Marino udał się do Angostury, gdzie zasiędzie na Kongressie.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Według gazet Amerykańskich z d. 1. Września umarło w Baltimore d. 31. Sierpnia 24 ludzi na żółtą gorączkę, która także w Charlestownie zbiera dużo ludzi z tego świata. Grassnie ona w Zjedzonych Stanach naybardziej od Północy ku Południowi, od Bostonu aż do Charlestownu. Wszelki związek przecięty między Filadelfią a Baltimore, z wyjątkiem stathów parowych znajdujących się między Filadelfią a Newkastlem; przecież na brzegu Jerseyskim pozwalają lądować podróżniącym.

Ameryka Angielska.

Gazety Angielskie zwracają teraz szczególniej uwagę swoją na Kanadę. Wyższą i Niższą Kanadę przyprowadza Rząd Angielski do lepszego coraz stanu obrony. W ciągu tego roku, posłał już tam przeszło 12000 beczek potrzeb wojennych wszelkiego rodzaju. Obwarowanie kilkunastu miejsc obronnych na granicy Zjednoczonych Stanów przypuszczają możność zerwania pokoju między obu Rządami. Gazety atoli Zjednoczonych Stanów, osobliwie gazeta półrządowa *National Intelligencer*, przemawia ciągle tonem pokoju.

Wielka Brytania.

Z Londynu d. 13. Października.— Xiążę Rejent, ośprawił przedwczora posiedzenie

Gabinetowe w Carltonhouse na którym znajdowali się; Lord Liverpool, Lord Harrowby, Lord Stamford, P. Vansittart, P. Arbutnot i jenerałny Fiskus. Obrady ścierały się osobliwie do zwołania Parlamentu. Odezwę wydaną w tey mierze umieściła już wczorajsza gazeta dworska. Odezwa ta zaleca, aby Parlament zebrał się na d. 23. Listopada, celem rozprawienia różnych ważnych i nagłych okoliczności. Cała rzecz idzie właściwie o to, aby położyć tamę niefortunnym Reformatorów.

Reformatorowie Stolicy, którzy kierowali Zgromadzeniem Spafielskiem i Smithfielskiem, zostają znowu tey chwili w poruszeniu, aby zwołać nowe Zgromadzenie Ludu. Tym końcem paścili w obieg następujące wezwanie:

„Trzecie Zgromadzenie publiczne na błonia Smithfielskiem. Dnia 20. b. m. alboteż wcześniej ieszcze, o czem się później doniesie, ma być ważne bardzo Zgromadzenie Reformatorów Stolicy w Smithfielzie. Jeżeli przyjaciele wolności nie będą sprawy swojej bronić stale we wszystkich częściach Królestwa, nadaremne jest wszystko, cokolwiek dotąd czyniono. Własny los ich spoczywa teraz w ich rękach. Dozwolcież abyśmy ieszcze raz dali całej W. Brytanii wielki dowód woli naszej i statego przedsięwzięcia, względem pozyskania drogą porządku i spokoju skutku skarg naszych i reformy Parlamentu. Dozwolcie udać się ieszcze raz do Monarchy! — Dan 7. Października 1819. — A. Thistlewood, Sekretarz.“

W okolicy Leeds postrzeżono znowu niepokojące pemszenia wyrobników, żądających dawniejszego myta wyższego. Ponieważ ma to bardzo właścicieli fabryk skłoniło się do tego, wydział robotników, zakazał im dla nich pracować. Rozkazu tego ściśle dopełnili; lecz co jest naydziwniejsza, że niepracujący, pobierają od wydziału co tydzień po 9 do 10 szyllingów na utrzymanie.

Nakład na herbatę, pomimo że o 4 procentu podwyższony został, przynosił o 600,000 fant. szterl. mniej dochodu w ostatnim ćwierćroczu, a niżeli w tym samym czasie r. 1818. Cena herbaty nawet bardzo spadła. Rozszerzające się postanowienie Reformatorów, aby się wstrzymać od herbaty, kawy, likierów, tituniu, i wszystkich artykułów skoyzie podpadających, przyczynia się między innemi do spadania tey ceny. Prawny Reformator, uewiś oni, zaczęnać powinien od reformowania siebie samego. Artykuły te droższe są w Anglii z powodu

tey akcyzy, dwa do trzech razy, niż na stałym łądzie.

Francya.

Według wiadomości z Ajaccio z d. 26. Września, mianowano Deputowanymi dla Korsyki, Jenerała Sebastyaniego (Członka Izby Reprezentantów w czasie dni stu) i P. Romolino (brata matki Napoleona Bonapartego.)

Hrabia Forbin Janson, jeden z wygnanców wskazanych rozporządzeniem Królewskim z d. 24. Lipca, który otrzymał był później pozwolenie przyjechać po żonę do Francyi i zawieść ją do Nizy, odebrał znown rozkaz, aby Francyję opuścić.

Xiężniczka Walii, przybyła do Lyonu z d. 11go na 12ty Października w nocy pod nazwiskiem Hrabiny Oldi, celem udania się do Anglii. Monitor donosił że jeszcze 15go spodziewana była w Paryżu.

Zjednoczone Niderlandy.

Pisma publiczne zawierają z Amsterdamu pod d. 24. Września co następuje: Wiadź ponawiająca się od niejakiego czasu, o nieuczcie Napoleona z wyspy S. Heleny, miała nieraz przystęp u łatwowiernych, pomimo uderzającego nicestwa swojego. Jakkolwiek podobne brednie, pochodzące z nieporozumienia lub wymyślone od próżniackich nowiniarzy, nie zasługują byż karconemi, poczytujemy przecież przyzwolitą byż, aby uwiadomic publiczność o ich początku, mając pewność, iż baśnie te, podtey tylko chciwości zyskiwania winne są istnienie swoje. Okazało się przypadkiem, iż owa od kilku miesięcy ponawiana wiadomość o ucieczce Napoleona znawiana była zapewne jako środek lichwiarstwa w pewnym i zawsze tym samym domu handlowym; łatwo domyśleć się celu, zważywszy, iż przy obecney otretwiatości handlń z towarami, przemysł kupiecki oddaie się prawie wyłącznie handlowi pieniężnemu, i że najlepszem bywa zyskiem korzystać z łatwowości, i dla tańszego zakupienia pieniędzy spuszczać na chwile ich cenę obiegową, bez względu na wyniskające ztąd szkody, zbogacać się. Spodziewamy się że oszukani dawniey, będą naprzyszłość ostrożniejszymi; wszelako gdyby ten dom handlowy posiadał jeszcze zapas takich podstępów, i użył ich jeszcze w tym celu, uważalibysmy się npowazonymi, wymienić go po nazwisku uszkodzoney publiczności; i odbrnąć sposob, któryma nadaie swym fałszom publiczną wzietość.

Szwajcaryja.

Według gazety St. Gallenskiej, przejeżdżał niedawno przez Lucernę W. Xiążę Badański *incognito*.

Taż sama gazeta donosi: „Od niejakiego czasu przejeżdżają przez Lucernę prawie codziennie Akademicy Niemiec, z których niektórzy popisują się z Niemieckością w sposobie wcale nieprzystoynym. Słychać że w matych Kantonach znajduje się ich 3 do 400 osobliwie w Kantonie Uri. Według własnego ich wyznania iest to ich umowione miejsce Zgromadzenia, gdzie naradzić się chcą względem uroczystości, którą obchodzieć mają d. 18. Października w iednym z pamiętnych miejsc klassyczney ziemi Szwajcarskiej. Ciekawa, czyli Rząd zezwoli na to widowisko ku zabawie publiczności.

Niemcy.

Z Drezna d. 12. Października. — D. 6go t. m. stąpiła w granice Saxonii Aroyksiężniczka Karolina Józefa Austryjaczka zaślubiona z Xiążęciem Fryderykiem Augustem Saskim. W Hellendorfie (pierwsze miejsce Ziemi Saskiej od Peterswaldu) gdzie wystawiono bramę tryumfalną, przywiozł ją Xiążę Antoni Saski i Małżonka Jego. Potem puściwszy się przez Gieshübel, Gottlanba, Zelista, Pirna i Mügelu, stanęła o godz. 7mej wieczorem w Pillnacu rzesziste oświeconym, gdzie ostatni nocleg odprawiła. D. 7go był wiadz uroczysty do Drezna; przed godz. 12stą huozaty działa, i zapowiadały miastu zbliżanie się Xiężny. Magistrat wystawił ku Jey czci pełną gustu bramę tryumfalną. Woysko i gwardya miejską, Narodowa, tworzyły szpaler od przedmieścia aż do bramy Seethor i zamku; po obu stronach bramy, składały średni szpaler cechy z chorągiewami. O samey 12tey godz. nastąpił wiadz; naprzód ciągnęły z szwadrony iazdy milicyi krajowej, 8 trąbiących poczyliionów, prowadzonych od Pocztnistrza, strzelców i wielu Officerów sztabowych. Podczas wiadzu do bramy, miał krótka przemowę Magistrat i złożył Xiężnie Poezycie. O godz. 7. wieczor pobłogostawił wysokiey parzę Biskup Pellet, poczem była u Króla neża obrzędowa przy muzyce nadworney. D. 8go był Dwór w gali dla powinzowania nowozasłubioacy parze. W południe dało u Króla wielki Obiad a w wieczor zabawy. Miasto oświecono; o godz. 10tey oglądał ie Król i cały Dwór pośród głosnych okrzyków Ludu. D. 9go był znouw

u Króla Obiad, a w wieczor wielka Kantata, w domu Opery; mieszkańcom rozdawano bilety wolnego wstępu. D. 10go odprawilo się Nabożeństwo pośród hukn dział, strzelania z ręczney broni i bicia dzwonów; w południe był Obiad u Króla a w wieczor pokóie. Dziś 12go iest wielkie polowanie w Moritzburgu. Jutro odiedzie ztąd znowu Arcyksiążę Toskański z Swoją Małżonką.

Gazeta Karlsruhenska umieściła co następuje: „Z *Seelbachu* d. 4go Października. — W skutku umowy zawartej w Frankfurcie nad Menem dnia 10. Lipca r. b., między N. Cesarzem Austriackim, a Jego Królewicowską Moją W. Xięciem Badeńskim, nastąpił tu dnia dzisiejszego formalny na rzecz W. Xięstwa Badeńskiego akt oddania i obięcia Hrabstwa Hohengeroldseck a to ze wszystkimi prawami i obowiązkami, z któremi Hrabstwo to na mocy art. 51 kongressu Wiedeńskiego przeszło było w posiadłość N. Cesarza Austriackiego. Ważnemu Aktowi temu, towarzyszyły stosowne nroczystości.

Według publicznych wiadomości z Frankfurtu z d. 10. Października, znydował się tam ieszcze dotąd zgromadzeni Członkowie Seymu związku Niemieckiego chociaż nie było inż więcej żadnych posiedzeń publicznych. Zdaie się, że wielu Postów, czeka dalszych instrukcyi i rozkazów od Dworów swoich, czyli maia powracać do domu, lub też puścić się do Wiednia.

Do d. 11. Października, nie przybył ieszcze żaden z Członków z centralney Komisysji śledczej do Moguncyi, oprócz Rady nadwornej Schwarza. Do pomienioney Komisysji, mianowało Xięstwo Hanowerskie P. Bara Prezydenta w Osnabrücku a Xięstwo Nassauskie Radcę Rządowego P. Mussel.

Podług wiadomości z Frankfurtu z d. 13. Października, wyjechał ztąd Xiążę Richelieu do Hollandyi.

Słychać że w Alzacyi utworzona byđ ma legia Niemiecka, składająca się ze zbiegów pogranicznych Państw Niemieckich.

Naynowsze pismo P. Görres „*Niemcy i Rewolucya*“ miało tak wielki pokup, iż w Frankfurcie zabierano się do drugiego nakładu. Görres sam posłał kilkunastu politykom do Berlina exemplarze tego pismu. W Koblencyi, miało się zeyść niedawno kilku uczonych u P. Görres mianowicie PP. Arndt i Schleyermacher.

Późniejsze wiadomości z Frankfurtu z d. 10. Października, umieszczone w gazetach Sztutgardskich zawierają: „Professor Görres przybył tu przed kilkoma dniami z Koblencyi. Rozeszła się potem wieść, że do Magistratu tuteyszego nadeszła Nota względem nwięzienia iego i odesłania do twierdzy Spandau; w samej istocie przybyli tu Kommissarze z Koblencyi, aby go im wydano. Ulica, na której Görres mieszkał był z poczatką, osadzona była przez kilkanaście dni urzędnikami Policji; tymczasem nie mogli go dostać. Oddalił się ón inż dawniey z Koblencyi, widząc niebezpieczeństwo osobiste, lecz zostawił tam żonę z czworgiem dzieci. Pismo iego: „Niemcy i Rewolucya, zgrabiono w tuteyszych księgarniach na żądanie Rezydenta Pruskiego P. Himly. Rozporządzone prócz tego wszystkim księgarzom, aby nie przedawali żadnych pism, w którychby nie był wymieniony drukarz, nakładca lub autor.“ P. Görres wyjechać miał do Francyi.

Gazety Reńskie, wychodzące w Wiesbaden umieściły pod d. 11. Października co następuje: „Z Wiesbaden d. 12. Października. Zaszło stosunki, przeznaczyły mnie, do zrzeczeniu się redakcyi Gazet Reńskich, na czas ioh trwania; a gdy biegli i doświadczeni mężowie obięli po mnie to zatrudnienie, sądzę, że publiczność nie straciła nic na tej zmianie, owszem zyskała. J. Weitzel.

Gazeta: Goniec Niższo-Reński (wychodząca w Klewe) pożegnała się także z czytelnikami swoimi.

Gazeta Frankfurtska zwierzchney poczty, donosi z Offenbachu pod d. 16. Października iż w skutek wysokiego rozkazu pismo czasowe: *Zeitschwingen*, wychodzić więcej nie może.

Gazeta Mogunccka zawiera następujące doniesienie redakcyi swoiey: Z powodu przesłanych nam artykułów, których umieszczenie inż od nas nie zależy, i które dzisiejszym stosunkom pism publicznych nie odpowiadają, prosimy korrespondentów naszych, aby nadal to tylko nam przesyłali, coby wskazanych i powszechnie wiadomych granic nie przechodziło. Co się tyco krajowych interesów naszego wielkiego Xięstwa, wolno iest, tak iak dawniey granic ię z skromnością i otwartością.

W Xięstwie Meklemburskiem zabroniono składkę dla rodziny Johna, na mocy rozporządzenia znoszącego żebractwo.